

Tropheus, parels uit het Tanganyikameer

Tropheus-soorten zijn algenetende cichliden uit het Tanganyikameer en staan bekend als moeilijk te houden vissen, maar is dat ook zo?

Mits we aan een aantal vereisten voldoen, zal blijken dat deze vissen goed te houden zijn en dat we dan van een extreem interessant gedrag kunnen genieten. Omdat hij in de natuur constant aan het eten is, zullen ze ook in het aquarium meermalen per dag dienen te worden gevoerd. Aangezien het een algen etende vis is, zullen deze vissen ziek worden van tubifex, rode muggenlarven etc., zodat ze alleen spirulina dienen te krijgen, aangevuld met af en toe wat cyclops.

Deze vissen leven in grote groepen en wel zo, dat er in zo'n groep een strenge hiërarchie heerst. Dit is in het aquarium prachtig waar te nemen; indien namelijk een vis van het geslacht Tropheus een andere tegenkomt, die hoger in rangorde is, dan zal hij met zijn vinnen knippen, waarop de andere zijn vinnen zal spreiden. Zo zie je de vissen elkaar steeds tekens geven. Als een vis hoger in de rangorde wil komen, dan zal deze zijn meerdere proberen te verdringen, waarop een gevecht met bektrekken kan volgen. Zo meten Tropheus-soorten hun krachten, dat een gedrag vertoont, dat we ook bij andere cichliden kunnen waarnemen.

Meestal gebeuren hierbij geen dodelijke ongelukken, daar degene die zich bij een nederlaag neerlegt vervolgens zijn vinnen samenknijpt en wild tegenover de andere gaat sidderen. Dit gebeurt ook tijdens het paringsritueel; de tegenstander wordt hierdoor in verwarring gebracht en de agressiviteit bij de tegenstander wordt hierdoor verminderd. Soms werkt deze vorm van onderdanigheid niet en volgt er wel een wilde achtervolging.

Ik heb iets bijzonders waargenomen betreffende dit gedrag bij Tropheus sp. Black Bulu Point. Voordat een mannetje een ander mannetje bedreigde, die hoger in de rangorde was (de baas of alfamannetje) begon de rest van de groep uitgebreid algen te grazen van een platte steen, zodat het een gekrioel was van zwartoranje lijven. Maar toen het mannetje zag, dat hij het gevecht ging verliezen zwom hij snel de groep grazende Tropheus in en ging hier als het

ware in op. Hij begon ook zelf snel algen te grazen.

De agressieve baas volgde hem en wist bij de groep aangekomen niet meer met wie hij het aan de stok had gehad. Hij gaf enkele vissen nog een knauw en een gooi om zijn agressie af te laten koelen en zwom toen weg. De grazende groep ging daarna snel uit elkaar en de rust was weergekeerd. Door de sterke hiërarchie in een groep Tropheus is het in het aquarium moeilijk om nieuwe volwassen Tropheus aan een bestaande groep toe te voegen. Nieuwe volwassen Tropheus zullen als onbekende individuen gezien worden en tot de dood erop volgt worden aangevallen.

De enige twee mogelijkheden om een groep uit te breiden is door dit te doen met nieuwe, ongeveer 2 à 3 cm grote jongen of men kan het volgende doen: het aquarium van alle stenen ontdoen, de nieuwe Tropheus toevoegen en het aquarium op een andere manier weer opbouwen.

Dit doet men dan aan het begin van de avond; na het opbouwen wordt de laatste lamp uitgedaan. De ervaring leert, dat de nieuwe Tropheus dan wel geaccepteerd wordt nu de aandacht is afgeleid door de nieuwe inrichting. De territoria dienen nu immers opnieuw te worden ingenomen.

Over de kleurenpracht van Tropheus is te zeggen, dat ze in vele varianten voorkomen. Er zijn gele Tropheus met rode vinnen, zwarte met een gele streep, oranje, gestippelde etc. Hoe heeft zich in de natuur zo'n verscheidenheid aan kleur en tekening ontwikkeld? In de natuur leeft Tropheus in vrij ondiep water boven en tussen een rotsomgeving, alwaar hij zijn algen zoekt om te eten en zijn beschermingsplek vindt. Nu is het in het Tanganyikameer zo, dat de kust onder water bezaaid is met grote rotspartijen met daartussen hele lange stukken met vaak kilometers zand.

Tropheus-soorten die bij zo'n rotspartij leven, zullen niet snel zo'n zandvlakte oversteken, ze zijn immers onbeschermd

De hiërarchie in een groep Tropheus maakt het moeilijk om in het aquarium nieuwe volwassen Tropheus aan een bestaande groep toe te voegen.

Het bekvechten is een typisch gedrag bij Tropheussoorten om rangorde te verwerven.

en vormen dan een gemakkelijke prooi voor roofvissen. In de loop van de evolutie hebben diverse rotspartijen zo hun eigen populatie Tropheus gekregen, die onafhankelijk van elkaar een ander kleurpatroon ontwikkeld hebben.

Als een stel Tropheus paart, worden er een stuk of tien oranje gekleurde eieren van wel 7 mm groot geproduceerd, die door het vrouwtje in de bek genomen worden en dan door het mannetje worden bevrucht. Dit zijn erg grote eieren, te meer als we beseffen, dat Tropheus ongeveer 15 cm groot wordt. Dat er maar weinig eieren geproduceerd worden, heeft te maken met het feit, dat de jongen als ze door het vrouwtje los worden gelaten al vrij groot zijn en zij er gewoon niet meer in haar bek kan hebben. Na ongeveer een week of vier laat het vrouwtje de jongen voor het eerst los. In de tussentijd eet ze heel voorzichtig

en zal wat vermageren. Ze leert de jongen als eerste in welke bek ze bij gevaar moeten vluchten, zodat ze niet bij de verkeerde vis zullen aankloppen. Dit doet ze door de jongen veelvuldig in en uit haar bek te nemen, waardoor de jongen haar bek als moeders bek blijken te gaan herkennen. Dit gedrag heet inprenten en het is voor de ontwikkeling van de jongen belangrijk, dat ze dit proces meemaken.

Bij kwekers die de vrouwtjes bij de bek uitschudden om meer jongen op te laten groeien, bleek dat deze jongen als ze volwassen zijn veel moeilijker zelf weer jongen krijgen. Ook blijken deze nakomelingen vaak in een groep gedragsgestoord te zijn. Deze handeling wordt door kwekers in Amerika veelvuldig toegepast, maar heeft gelukkig hier bij ons niet veel navolging.

De Prinses van Burundi (Neolamprologus brichardi), deze prachtige cichliden worden in het Tanganyika meer gevonden op rotsachtige habitats met een diepten van 5 tot 15 meter.

Wat de inrichting van het aquarium betreft, zal deze ingericht dienen te worden met verscheidene onderbroken rotspartijen. Let erop, dat er altijd een laag tempex op de bodem ligt, voordat de stenen hierop geplaatst worden. Breng daarna pas het zand aan op de bodem. Zorg ook voor een achterwand, zodat de vissen een beschut gevoel hebben.

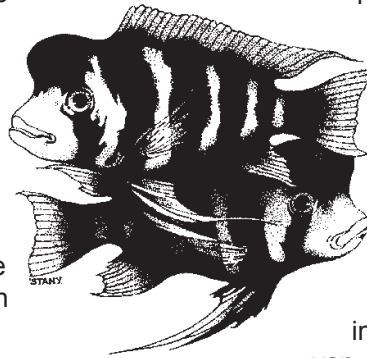
De pH van het water in het meer is 8,5 a 9,0 en het is dus zaak om het water alkalisch te maken. De KH in het meer bedraagt 14 tot 18. De pH en KH zijn te verhogen met KH en pH verhogende middelen, die we in de vakhandel of tuincentra kunnen aanschaffen.

Er zijn weinig planten die tegen water met zulke condities kunnen en er komen dan ook weinig planten in het Tanganyikameer voor. Van de enkele soorten die er voorkomen kunnen we bijvoorbeeld hoornblad (*Ceratophyllum demersum*) of *Vallisneria spiralis* gebruiken.

Als zo'n aquarium dan ook nog ingericht wordt met voldoende open stukken tussen de rotspartijen en de rotsen gaan onder voldoende verlichting mooi bealgen, dan zullen *Tropheus*-soorten in al hun kleurenpracht een

geweldig interessant gedrag tentoonstellen.

Het is een prachtig gezicht om een groep van deze vissen met al hun gekrakeel door de bak te zien trekken en bovendien zal men al snel verwend worden met de eerste nesten jongen. Zorg ervoor, dat eventuele bijvissen net zoals bij *Tropheus*-soorten, gebaat zijn bij algen en *Spirulina*, want bijvissen die ook vlees op het menu hebben zullen te kort komen.

Vanwege de hiërarchie en de mogelijkheden, die geboden moeten kunnen worden om te vluchten is een aquarium met minimaal 150 cm voorruitlengte nodig met minimaal 400 liter inhoud. Om ervoor te zorgen dat de agressie van de hoogsten in de hiërarchie verdeeld wordt over meer vissen is een groep van vijftien stuks het minimumaantal te houden *Tropheus*. De verhouding tussen het aantal mannen en het aantal vrouwen is het best als dit 1 op 1 is, maar ook met minder mannen of juist meer mannen in een groep heb ik geen problemen ondervonden. Zolang het uiteraard geen extreme situaties betreft van bijvoorbeeld 13 mannen en 2 vrouwen of zo. Indien we aan deze voorwaarden voldoen kunnen we gaan genieten van deze machtig interessante en prachtige vissen.
